

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 2018

938/2018

Laki ajokorttilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ajokorttilain (386/2011) 3, 8, 10, 15, 15 a, 16–19, 21, 25, 26, 28–31, 31 a, 32, 34–38, 40, 41, 47, 50, 52, 53, 59, 61–63 §, 65 §:n 4 momentti, 68 a §:n 2 momentti, 76, 78–82, 88, 95, 97, 98, 100 ja 101 §,

sellaisina kuin niistä ovat 3 § osaksi laeissa 1081/2012, 70/2015, 731/2016, 553/2017, 302/2018 ja 387/2018, 8, 15, 29, 30, 76, 95 ja 100 § laissa 70/2015, 10 § laeissa 70/2015, 302/2018 ja 387/2018, 15 a § laeissa 731/2016 ja 387/2018, 16, 25, 26, 62 ja 88 § laeissa 70/2015 ja 387/2018, 17 ja 18 § osaksi laeissa 70/2015 ja 387/2018, 21, 34–38, 40, 41, 47, 50, 52, 53, 63, 80–82 ja 97 § laissa 387/2018, 28 § osaksi laeissa 70/2015 ja 363/2016, 31 § osaksi laeissa 1081/2012 ja 387/2018, 31 a § laeissa 1081/2012 ja 70/2015, 32 § osaksi laissa 999/2016, 59 § osaksi laeissa 1081/2012, 70/2015 ja 302/2018, 61 § laissa 67/2018, 65 §:n 4 momentti ja 101 § laissa 302/2018, 68 a §:n 2 momentti laissa 731/2016, 78 § osaksi laeissa 1081/2012, 70/2015 ja 387/2018, 79 § osaksi laissa 387/2018 sekä 98 § osaksi laissa 70/2015, seuraavasti:

3 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *ajo-oikeuden haltijalla* sitä, jolla on voimassa oleva ajokortti tai kuljettajantutkinnon hyväksytystä suorituksesta annettu kuljettajantutkintotodistus;

4) *kuljettajantutkinnon vastaanottajalla* palvelun tuottajaa, jonka kanssa Liikenne- ja viestintävirasto on tehnyt kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetussa laissa (535/1998) tarkoitetun kuljettajantutkintotoimintaa koskevan sopimuksen, tai Liikenne- ja viestintävirastoa sen hoitaessa itse kuljettajantutkintotoimintaa;

5) *vakinaisella asuinpaikalla* paikkaa, jossa henkilö muuten kuin yliopistossa tai muussa oppilaitoksessa opiskelun vuoksi asuu tavanomaisesti eli vähintään 185 päivää kalenterivuositain perhesuhteidensa ja ammatillisten siteidensä vuoksi tai ammatillisten siteiden puuttuessa perhesuhteidensa vuoksi, jos ne muodostavat kiinteän yhteyden hänen ja asuinpaikan välillä; jos henkilö asuu kahdessa tai useammassa valtiossa sen vuoksi, että hänen perhesuhteensa ja ammatilliset siteensä sijaitsevat eri paikoissa, vakinaisena asuinpaikkana pidetään hänen perhesuhteidensa perusteella määräytyvää paikkaa, jos hän palaa sinne säännöllisesti taikka asuu toisessa valtiossa määräaikaisen työtehtävän suorittamista varten;

6) *kuljettajan ammattipätevyydellä* liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) II osan 3 luvun 4 §:ssä säädettyä kuorma- tai linja-auton kuljettajalta vaadittavaa ammattipätevyyttä, *perustason ammattipätevyydellä* mainitussa luvussa säädettyä kuorma- tai

HE 61/2018
HE 104/2018
LiVM 21/2018
EV 102/2018

linja-auton kuljettajalta vaadittavaa perustason ammattipätevyyttä sekä *linja-auton kuljettajan ammatillisella perustutkinnolla* mainitun lain II osan 3 luvun 5 §:n 3 momentin mukaista perustutkintoa;

7) *ryhmän 1 ajokortilla ja ajokorttiluvalla* ajokorttia ja ajokorttilupaa, jossa on yksi tai useampi ryhmään kuuluvista ajokorttiluokista; *ryhmän 1 kuljettajalla* kuljettajaa, jolla on tässä kohdassa tarkoitettu ajokortti;

8) *ryhmän 2 ajokortilla ja ajokorttiluvalla* ajokorttia ja ajokorttilupaa, jossa on ryhmään 1 kuuluvan luokan tai kuuluvien luokkien lisäksi yksi tai useampi ryhmään 2 kuuluvia ajokorttiluokkia sekä *ryhmän 2 kuljettajalla* kuljettajaa, jonka ajokortissa on sekä luokkaan 1 että 2 kuuluvia luokkia ja jonka terveysvaatimukset ja ajokortin voimassaolo määräytyvät ryhmän 2 vaatimusten mukaisesti;

9) *ryhmän 1 autokoululuvalla* autokoululupaa, joka oikeuttaa ryhmään 1 kuuluvien luokkien kuljettajaopetukseen ja *ryhmän 2 autokoululuvalla* autokoululupaa, joka oikeuttaa ryhmään 2 kuuluvien luokkien kuljettajaopetukseen;

10) *liikenneopettajia kouluttavalla laitoksella* koulutuksen järjestäjää, jolla on ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 23 §:n mukainen opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupa ja joka antaa liikenneopettajan erikoisammattitutkintokoulutusta;

11) *ajoneuvon kokonaisuudessa* ajoneuvon rekisteriin merkittyä ja sen rekisteröimisestä annetusta todistuksesta ilmenevää kokonaisuutta tai, jollei ajoneuvoa ole rekisteröitävä, sen todellista kokonaisuutta ja ajoneuvoyhdistelmän kokonaisuudessa vastaavalla tavalla määräytyvää yhdistelmän muodostavien ajoneuvojen yhteenlaskettua kokonaisuutta;

12) *alkolukolla* alkolukkolaissa (730/2016) tarkoitettua ajoneuvon käynnistymisen estävää laitetta, jonka käyttö voi liittyä rattijuopumuksesta määrättyyn seuraamukseen tai lääkärin lausuntoon ajoterveysvaatimusten täyttymisestä;

13) *AM-luokan kaksi- ja kolmipyöräisellä ajoneuvolla* Euroopan parlamentin ja neuvoston kaksi- ja kolmipyöräisten ajoneuvojen ja nelipyöräisten hyväksynnästä ja markkinavalvonnasta annetun asetuksen 168/2013 4 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdissa määritellyt kaksi- ja kolmipyöräisiä ajoneuvoja, *kevyellä nelipyörällä* mainitun asetuksen 4 artiklan 2 kohdan f alakohdassa määritellyt nelipyöriä, *A1-, A2- ja A-luokan moottoripyörillä* mainitun asetuksen 4 artiklan 2 kohdan c ja d alakohdassa määritellyt moottoripyöriä ja *kolmipyörällä* mainitun asetuksen 4 artiklan 2 kohdan e alakohdassa määritellyt kolmipyöriä;

14) *lääkärintodistuksella ja -lausunnolla* tämän lain nojalla tehdyn ajoterveyden arvioinnin perusteella annettua lausuntoa terveysvaatimusten täyttymisestä, *optikon lausunnolla* liikennevalvonnassa tehdyn tarkastuksen sijaan käytettäväksi tarkoitettua tämän lain nojalla annettua lausuntoa näkökyvylle asetettujen vaatimusten täyttymisestä ja *hakijan vakuutuksella terveysvaatimusten täyttymisestä* vakuutusta siitä, ettei hakijan tiedossa ole estettä terveysvaatimusten täyttymiselle;

15) *alkolukolla* valvotulla ajo-oikeudella rattijuopumukseen syyllistyneelle määrättävää alkolukolla valvottavaa ajo-oikeutta;

16) *valvottavalla* henkilöä, jolle on määrätty alkolukolla valvottu ajo-oikeus.

8 §

Ajokortteihin, ajokorttilupiin ja eräisiin muihin lupiin liittyvä toimivalta

Liikenne- ja viestintävirasto myöntää ajokortin, ajokorttiluvan, opetusluvan, moottoripyörän harjoitusluvan ja liikenneopettajaluvan, uudistaa ajokortin ja liikenneopettajaluvan sekä vahvistaa kansainvälisen ajokortin. Liikenne- ja viestintävirasto antaa ajokorttien ja muiden lupien kaksoiskappaleet sekä peruuttaa ajokorttiluvan.

Poliisi määrää ajokieltoon, väliaikaiseen ajokieltoon ja muuhun seuraamukseen sekä peruuttaa tässä pykälässä tarkoitetut luvat ajokorttilupaa lukuun ottamatta. Poliisi vastaa ajo-oikeuden haltijan ajokyvyn ja ajoterveydentilan valvonnasta ja voi siihen liittyen päättää tästä valvonnasta aiheutuvista toimenpiteistä siten kuin tässä laissa erikseen säädetään.

Liikenne- ja viestintävirasto voi päättää ajokorttiluvan tai ajokortin hakemisen yhteydessä esitetyn ajokortin haltuunotosta sen aitouden tutkimista varten, jos ajokorttia epäillään väärennetyksi.

10 §

Hakemuksen liitteet

Hakemukseen on liitettävä:

1) enintään kuusi kuukautta aikaisemmin annettu lääkärinlausunto ja lisäksi erikoislääkärinlausunto, jos sellainen on esitetyn lääkärinlausunnon tai muutoin Liikenne- ja viestintäviraston tietoon tulleen syyn johdosta tarpeen hakemuksen käsittelemiseksi;

2) hakijan valokuva, joka täyttää passivalokuvan vaatimukset lukuun ottamatta vaatimusta siitä, että valokuva on korkeintaan kuusi kuukautta aikaisemmin otettu, jollei ajokortissa käytetä liikenneasioiden rekisteriin aiemmin tallennettua valokuvaa tai jos valokuvan liittäminen hakemukseen ei 31 §:n mukaan ole tarpeen;

3) hakijan nimikirjoitusnäyte, joka on digitoitavissa, jollei ajokortissa käytetä liikenneasioiden rekisteriin aiemmin tallennettua nimikirjoitusnäytettä;

4) ilmoitus siitä, onko hakijalla muussa EU- tai ETA-valtiossa myönnetty ajokortti, ja vakuutus siitä, että hän ei ole ajokiellossa eikä hänen ajokorttiaan ole rajoitettu, poistettu tai määrääjäksi peruutettu jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa;

5) viranomaisen, työnantajan, koulutuksen järjestäjän tai muun vastaavan tahon antama selvitys myöntämisperusteesta ja ajokortin tarpeellisuudesta tehtävässä, jos hakemus koskee ajokortin saamista 5 §:n 4 momentissa tarkoitettuja ajoja varten.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua lääkärin- tai erikoislääkärinlausuntoa ei kuitenkaan vaadita, ellei se lääkärinlausunnosta tai muutoin Liikenne- ja viestintäviraston tietoon tulleesta syystä ole tarpeen, jos:

1) hakijalla on hakemuksessa tarkoitettuun ryhmään kuuluva voimassa oleva ajokortti eikä ajokortin uudistamista koskevista säännöksistä muuta johdu;

2) hakija on puolustusvoimissa varusmiespalveluksen yhteydessä suorittanut haettua luokkaa vastaavan kuljettajantutkinnon korkeintaan kolme vuotta aikaisemmin;

3) hakijalla on muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu vastaavan luokan voimassa oleva ajokortti, jollei ajokortin uudistamista koskevista säännöksistä muuta johdu;

4) hakemus koskee ensimmäistä ryhmään 1 kuuluvaa ajokorttia ja hakija antaa vakuutuksen terveysvaatimusten täyttymisestä.

Lääkärinlausunnossa on terveysvaatimusten täyttymistä arvioitaessa otettava erityisesti huomioon ikääntymisen vaikutukset ajoterveyteen ja terveysvaatimusten täyttymiseen, jos ryhmän 1 ajokorttiluvan hakija on täyttänyt 70 vuotta ja ryhmän 2 ajokorttiluvan hakija 68 vuotta.

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun selvityksen antajan on, noudattaen mitä 8 c §:n 1 momentissa säädetään hakemuksen toimittamisesta, ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle sellaisista tehtävän hoitamisessa tapahtuvista muutoksista, jotka liittyvät todistuksen antamiseen. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun selvityksen antamiseen liittyvistä ja tarvittaessa muista 1 momentin vaatimuksista.

Edellä 2 momentin 3 kohdasta poiketen lääkärinlausunto on kuitenkin esitettävä, jos ryhmään 2 kuuluvan ajokortin haltija on täyttänyt 45 vuotta ja ajokortin myöntämisestä on kulunut vähintään 5 vuotta sekä jos ajokortin haltija on täyttänyt 70 vuotta ja ryhmään 1

kuuluvan ajokortin myöntämisestä on kulunut vähintään 5 vuotta tai ryhmään 2 kuuluvan ajokortin myöntämisestä on kulunut vähintään 2 vuotta.

15 §

Ajokorttiluvan peruuttaminen

Liikenne- ja viestintäviraston on peruutettava ajokorttilupa, jos sen saaja ei enää täytä ajokorttiluvan myöntämisen edellytyksiä. Ajokorttilupaa ei kuitenkaan peruuteta, jos poliisi on määrännyt ajokorttiluvan haltijan ajokieltoon. Jos ajokorttiluvan jotain luokkaa vastaava ajo-oikeus on alkanut, ajokorttilupa peruutetaan siltä osin kuin ajo-oikeus ei ole alkanut.

15 a §

Ajokortin luokan muuttaminen

Jos ajo-oikeuden haltija ei enää täytä ajo-oikeuden luokkaa vastaavan ajokorttiluvan myöntämisen edellytyksiä tai sitä vastaavaa ikävaatimusta, poliisi voi muuttaa ajokortin luokituksen sellaista luokitusta vastaavaksi, jonka edellytykset henkilö täyttää.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ajo-oikeus palautuu ennalleen, kun ajo-oikeuden haltija osoittaa poliisille täyttävänsä jälleen ajo-oikeuden edellytykset ja poliisi palauttaa hallussaan olevan ajo-oikeutta vastaavan ajokortin.

Muutetun ajo-oikeuden haltijan on luovutettava ajokorttinsa poliisille ja haettava uutta luokitusta vastaavaa ajokorttia Liikenne- ja viestintävirastolta. Poliisi voi antaa väliaikaisen ajokortin, jos muuta ajokorttia ei luovuteta.

16 §

Ajokortin ehdot ja rajoitukset

Ajokorttilupaan ja ajokorttiin voidaan 5 §:n 2–4 momentissa, 68 a §:n 2 momentissa ja 97 §:n 3 momentissa tarkoitettujen ehtojen ja rajoitusten lisäksi liittää ehto, jonka mukaan ajo-oikeuden haltijan:

1) on käytettävä ajaessaan silmälaseja tai muita korjaavia linssejä, kuulolaitetta, alkolukkoa taikka proteesia tai muuta ortopedistä apuvälinettä, jos hän vain niitä käyttäen täyttää säädetyt terveysvaatimukset tai kykenee kuljettamaan ajoneuvoa;

2) kuljettamassa ajoneuvossa on oltava automaattivaihteisto, jollei 7 §:n 6 momentista muuta johdu, tai kuljettajantutkinnon vastaanottajan hyväksymät erityiset ajohallintalaitteet, joita käyttäen hän on kuljettajantutkinnon ajokokeessa tai käsittelykokeessa taikka poliisin määräämässä ajonäytteessä osoittanut kykenevänsä kuljettamaan ajoneuvoa;

3) on toimitettava määrääjän kuluttua poliisille lääkärin- tai erikoislääkärintodistus.

Liikenne- ja viestintävirasto päättää ehdoista ja rajoituksista. Jos ehdon tai rajoituksen asettaminen tai muutos aiheutuu tämän lain nojalla poliisin toimivaltaan kuuluvasta toimenpiteestä, siitä päättää poliisi. Kuljettajantutkinnon vastaanottaja asettaa 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun ehdon tai rajoituksen ajokokeessa, käsittelykokeessa tai ajonäytteessä käytetyn ajoneuvon perusteella.

Ehdoista ja rajoituksista on 1 momentin 3 kohdassa ja 97 §:n 3 momentissa tarkoitettua ehtoa lukuun ottamatta tehtävä merkintä ajokorttiin sen ajokorttiluokan yhteyteen, jota ehto tai rajoitus koskee.

Ajokortin terveysvaatimukset ryhmässä 1

Ryhmään 1 kuuluvia luokkia vastaavan ajokorttiluvan edellytyksenä on seuraavien terveysvaatimusten täyttäminen:

1) ajokorttiluvan hakijan näöntarkkuus on tarvittaessa korjaavia linssejä käyttäen molempien silmien yhteisnäkönä vähintään 0,5; jos hakija on menettänyt näön toisesta silmästä tai hän käyttää ainoastaan toista silmää näköhavaintoja tehdessään, näöntarkkuuden on oltava vähintään 0,5 ja silmien tilan on täytynyt jatkua niin kauan, että hän on sopeutunut ainoastaan toisen silmän käyttämiseen;

2) hakijan näkökenttä täyttää ajokorteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY, jäljempänä *ajokorttidirektiivi*, liitteessä III säädetyt näkökenttää koskevat vähimmäisvaatimukset niin, että näkökenttä ei heikennä olennaisesti hänen kykyään kuljettaa turvallisesti tähän ryhmään kuuluvaa ajoneuvoa;

3) hakijalla ei ole sellaista ajokorttidirektiivin liitteessä III mainittua vikaa, sairautta tai vammaa, joka olennaisesti heikentää hänen kykyään toimia tässä momentissa mainittuun luokkaan kuuluvan ajoneuvon kuljettajana tai, jos hänellä on ajokykyyn vaikuttava vika, sairaus tai vamma, se ei heikennä olennaisesti hänen kykyään toimia automaattivaihteisen tai alkolukolla taikka erityisin ajohallintalaittein varustetun ajoneuvon kuljettajana.

Erikoislääkäri voi erityisestä syystä poiketa lausunnossaan 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista ajokorttidirektiivin näkökenttää koskevista vähimmäisvaatimuksista ja katsoa terveysvaatimusten täyttyvän, jos ajokorttidirektiivin liitteessä III säädetyt vaatimukset muutoin täyttyvät ja tarvittaessa suoritettava ajokoe sitä puoltaa. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkemmat määräykset 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua näkökenttää koskevien vaatimusten täyttymisestä ja näkökenttävaatimuksista poikkeamisesta sekä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja muita terveysvaatimuksia koskevien vaatimusten täyttymisestä. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkemmat määräykset terveysvaatimusten täyttymisen tutkimiseksi ja ajoterveyden arvioimiseksi tehtävistä tarkastuksista ja niiden sisällöstä niin, että ajokorttidirektiivin ja liikenneturvallisuuden vaatimukset täyttyvät.

Ajokortin terveysvaatimukset ryhmässä 2

Ryhmään 2 kuuluvia luokkia vastaavan ajokorttiluvan edellytyksenä on seuraavien terveysvaatimusten täyttäminen:

1) ajokorttiluvan hakijan näöntarkkuus on toisella silmällä vähintään 0,8 ja toisella vähintään 0,1 tarvittaessa enintään + 8 dioptrin korjaavia linssejä käyttäen;

2) hakijan molempien silmien näkökenttä täyttää ajokorttidirektiivin liitteessä III säädetyt näkökenttää koskevat vähimmäisvaatimukset niin, että näkökenttä ei heikennä olennaisesti hänen kykyään kuljettaa turvallisesti tähän ryhmään kuuluvaa ajoneuvoa;

3) hakija tarvittaessa kuulolaitetta käyttäen ainakin toisella korvalla kuulee tavallisen puheäänen neljän metrin etäisyydeltä;

4) hakijalla ei ole sellaista ajokorttidirektiivin liitteessä III mainittua vikaa, sairautta tai vammaa, joka olennaisesti heikentää hänen kykyään toimia tässä momentissa mainittuun luokkaan kuuluvan ajoneuvon kuljettajana tai, jos hänellä on ajokykyyn vaikuttava vika, sairaus tai vamma, se ei heikennä olennaisesti hänen kykyään toimia automaattivaihteisen tai alkolukolla taikka erityisin ajohallintalaittein varustetun ajoneuvon kuljettajana.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkemmat määräykset 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua näkökenttää ja 4 kohdassa tarkoitettuja muita terveysvaatimuksia koskevien vaatimusten täyttymisestä sekä terveysvaatimusten täyttymisen tutkimiseksi ja ajotervey-

den arvioimiseksi tehtävistä tarkastuksista ja niiden sisällöstä niin, että ajokorttidirektiivin ja liikenneturvallisuuden vaatimukset täyttyvät.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa mainittu kuuloa koskeva vaatimus ei ole esteenä kuulosuojaimien käytölle C1- ja C-luokan ajoneuvoa kuljetettaessa, jos se työntekijän työsuojelua koskevien säännösten mukaan on tarpeen.

19 §

Ajonäyte

Poliisi voi määrätä henkilön toimittamaan ajonäytteen perusteella annettavan todistuksen 17 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 18 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun sairauden, vian tai vamman vaikutuksesta ajoneuvon kuljettamiseen ja sen johdosta mahdollisesti tarvittavista ajohallintalaitteista.

Ajonäyte suoritetaan kuljettajantutkinnon vastaanottajalle kysymyksessä olevan ajokortin tai tutkinnon luokkaan kuuluvalla ajoneuvolla. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ajonäytteen suorittamisesta.

21 §

Ajoterveydentilaa koskevat ilmoitukset

Sen estämättä, mitä tietojen salassapitovelvollisuudesta säädetään, lääkärin on ilmoitettava poliisille, jos hän toteaa, ettei ajokorttiluvan hakija tai ajo-oikeuden haltija enää täytä 17 tai 18 §:ssä säädettyjä terveystaakkoja jatkuvan päihteiden käytön tai terveydentilan muun kuin tilapäisesti tapahtuneen heikentymisen takia.

Sen estämättä, mitä tietojen salassapitovelvollisuudesta säädetään, sairaanhoitajalla ja terveydenhoitajalla on oikeus ilmoittaa poliisille, ettei ajokorttiluvan hakija tai ajo-oikeuden haltija enää täytä 17 tai 18 §:ssä säädettyjä terveystaakkoja jatkuvan päihteiden käytön takia.

Ennen 1 tai 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekemistä potilaalle on kerrottava velvollisuudesta tai oikeudesta ilmoituksen tekemiseen ja terveydentilan vaikutuksesta ajokorttiin.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetussa ilmoituksessa voidaan antaa tieto ainoastaan:

1) siitä, että ilmoituksen kohteena oleva henkilö ei täytä ajokorttiluvan edellytyksenä olevia terveystaakkoja;

2) lääkärin, sairaanhoitajan tai terveydenhoitajan ehdottamista lisätoimenpiteistä terveydentilan tai siitä ajokorttiin aiheutuvien vaikutusten tarkemmaksi selvittämiseksi.

Mitä tässä pykälässä säädetään lääkärin ilmoitusvelvollisuudesta, koskee myös optikkoa 20 §:ssä tarkoitetun liikennevalvontaan liittyvän näkökykyä koskevan tarkastuksen yhteydessä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkemmat määräykset ilmoituksen tekemisestä.

25 §

Ajokortin luovuttamisen esteet

Ajokorttia ei luovuteta, jos:

1) ajokorttilupa on peruutettu;

2) ajokorttiluvan myöntämisen jälkeen on ilmennyt este ajokorttiluvan myöntämiselle;

3) ajokorttiluvan haltija on ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa.

Jos hakijalla on ennestään Suomessa, Ahvenanmaa mukaan lukien, tai ulkomailla annettu ajokortti, hänen on palautettava se uutta ajokorttia luovutettaessa, jollei toisin säädetä. Jos ajokorttia ei voida palauttaa sen anastamisen, tuhoutumisen tai katoamisen takia,

siitä on annettava selvitys. Jos ajokortti myöhemmin löytyy, se on palautettava Liikenne- ja viestintävirastolle.

26 §

Ajokortin luovuttaminen

Ajokortti toimitetaan hakijalle postitse. Jos postitse toimittaminen ei hakijalla ennestään olevan ajokortin viranomaisen haltuun saamiseksi tai muusta asiakirjaturvallisuuteen tai tässä laissa säädettyyn tehtävään liittyvästä syystä ole mahdollista, ajokortin luovuttaa Liikenne- ja viestintävirasto. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokorttien postitse toimittamisen esteistä, postittamisessa noudatettavasta menettelystä ja muista postittamisen vaatimuksista sekä hakijalla ennestään olevan ajokortin palauttamisesta viranomaiselle.

Ajokortin luovuttamisen yhteydessä palautettu muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu ajokortti on palautettava kortin myöntäjälle ja ilmoitettava syy ajokortin palauttamiseen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokorttia luovutettaessa palautetun ajokortin säilyttämisestä ja 2 momentissa tarkoitetun ajokortin palauttamisesta myöntäjälleen.

28 §

Ajokortin kaksoiskappale

Ajokortin haltijalle voidaan antaa ajokortin kaksoiskappale, jos 12 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan vaatimukset täyttyvät ja ajokortti on myönnetty Suomessa. Kaksoiskappale voidaan kuitenkin 2 kohdassa säädetystä poiketen antaa, jos ajokortin haltijan vakinainen asuinpaikka on muussa kuin EU- tai ETA-valtiossa.

Kaksoiskappaletta on haettava, jos:

- 1) ajokortti on kadonnut, tuhoutunut tai anastettu;
- 2) ajokortin valokuvasta ei enää voida tunnistaa ajokortin haltijaa;
- 3) ajokortin haltijan nimi tai henkilötunnus on muuttunut;
- 4) ajokortti on siten turmeltunut, ettei sitä voida vaikeudetta lukea.

Hakemuksessa on ilmoitettava syy kaksoiskappaleen hakemiselle ja hakemukseen on liitettävä tarvittaessa valokuva ja nimikirjoitusnäyte. Jos kadonnut tai anastettu ajokortti myöhemmin löytyy, se on palautettava Liikenne- ja viestintävirastolle. Nimen tai henkilötunnuksen muutoksesta on tarvittaessa esitettävä luotettava selvitys. Hakemus on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta.

Kaksoiskappale on voimassa sen antamisen perusteena olevan ajokortin voimassaolon päättämispäivään, jos kaksoiskappaleen antamisen perusteena olevan ajokortin voimassaoloaika vastaa 22 §:ssä säädettyjä määräaikoja.

Kaksoiskappaleen luovuttamisen esteistä on voimassa, mitä 25 §:ssä säädetään. Kaksoiskappale voidaan hävittää, jollei sitä ole luovutettu vuoden kuluessa hakemuksen tekemisestä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kaksoiskappaleen luovuttamisesta ja hävittämisestä.

29 §

Väliaikainen ajokortti

Liikenne- ja viestintävirasto voi erityisistä syistä luovuttaa ajokorttilupaa tai jotain sen luokkaa vastaavan väliaikaisen ajokortin, jos ajokortin luovuttamisen edellytykset täyttyvät eikä muuta vastaavaa ajokorttia luovuteta. Väliaikainen ajokortti voidaan luovuttaa myös, jos uutta ajokorttilupaa ei vaadita tai jos haetaan ajokortin kaksoiskappaletta.

Poliisi voi 1 momentissa säädetyn edellytyksin antaa väliaikaisen ajokortin poliisin toimivaltaan tämän lain nojalla kuuluvan toimenpiteen yhteydessä, jos ajo-oikeuden alkaminen tai sen voimassaolon jatkuminen sitä edellyttää.

Väliaikainen ajokortti annetaan enintään kolmeksi kuukaudeksi, ja se on voimassa vain Suomessa, jollei kansainvälisistä sopimuksista muuta johdu. Väliaikaista ajokorttia ei voi luovuttaa sille, joka on hakenut tilapäistä ajokorttia.

Väliaikaisen ajokorttilomakkeen kaavan vahvistaa Liikenne- ja viestintävirasto. Jos ajokortissa ei ole haltijan valokuvaa, ajokortin lisäksi on ajettaessa oltava mukana voimassa oleva henkilöllisyyttä osoittava asiakirja, josta henkilöllisyys on luotettavasti todettavissa. Väliaikainen ajokortti on palautettava, kun uusi ajokortti tai ajokortin kaksoiskappale luovutetaan.

30 §

Ajokorttiluvan ja muun luvan raukeaminen sekä ajokortin hävittäminen

Ajokorttilupa raukeaa kahden vuoden kuluttua ajokorttiluvan myöntämispäivästä siltä osin kuin lupaan merkittyä luokkaa vastaavaa ajokorttia tai väliaikaista ajokorttia ei ole luovutettu.

Liikenne- ja viestintävirasto voi hävittää ajokortin, jos sitä ei ole luovutettu kolmen vuoden kuluessa ajokorttiluvan myöntämisestä. Ajokortin luovuttamisen yhteydessä palautettu aiempi ajokortti voidaan hävittää, jollei 26 §:ssä tai 6 luvussa toisin säädetä.

Jos ajokorttilupa on rauennut, hakijan on haettava uutta lupaa ja osoitettava täyttävänsä sen saamisen edellytykset. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokortin hävittämisestä.

31 §

Ajokortin vaatimukset

Ajokortin on oltava ajokorttidirektiivin 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun mallin mukainen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokorttia koskevista vaatimuksista sekä siihen sisällytettävistä tiedoista.

Ajokorttiin merkitään ajokorttilupaa vastaavat luokat. Ajokorttiin liitettyjä ehtoja, rajoituksia ja muita tietoja koskevat merkinnät tehdään koodin muodossa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä koodeista ja niiden käytöstä. Ajokorttilupaa tai ajokortin uudistamista koskevaan hakemukseen on liitettävä uusi valokuva, jos viranomaisen rekistereihin tallennettu kuva on yli 15 vuotta vanha.

Ajokortin valmistamisesta ja toimittamisesta 26 §:n mukaisesti luovutettavaksi vastaa Liikenne- ja viestintävirasto. Virasto vastaa myös muiden tässä laissa tarkoitettujen lupien ja todistusten valmistamisesta ja toimittamisesta, jollei erikseen toisin säädetä.

Mitä tässä pykälässä säädetään ajokortista, ei koske väliaikaista, tilapäistä eikä kansainvälistä ajokorttia.

31 a §

Ajokorttia ja muuta lupaa koskeva palvelutehtävä

Liikenne- ja viestintävirasto voi hoitaa 31 §:n 3 momentissa tarkoitetun tehtävän hankkimalla siihen liittyvän palvelun yksityiseltä tai julkiselta palvelun tuottajalta. Liikenne- ja viestintävirasto voi yhdistää siihen ajokortin saajilta palautuvien ajokorttien vastaanottamiseen liittyvän tehtävän. Tässä momentissa säädettyä voidaan soveltaa myös muuhun tässä laissa säädettyyn lupaan. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin palvelua tuottaessa noudatettavasta menettelystä.

Liikenne- ja viestintävirasto valvoo palvelun tuottajan toimintaa. Viraston on 8 b §:ää noudattaen sovittava palvelun tuottajan kanssa palvelutehtävän laajuudesta ja siihen liittyvistä muista vaatimuksista niin, että hyvän hallinnon vaatimukset toteutuvat. Palvelun tuottajan on oltava luotettava ja hänellä on oltava tehtävän hoitamisen edellyttämät muut tekniset, taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet ja valmiudet huolehtia tehtävän edellyttämästä tietoturvallisuudesta.

Tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa käsiteltävät henkilötiedot ovat salassa pidettäviä. Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679 (*yleinen tietosuoja-asetus*). Palvelun tuottajaan ja tämän palveluksessa olevaan sovelletaan näitä tehtäviä hoidettaessa rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

32 §

Ajokortin ja muun luvan tai todistuksen mukana pitämis- ja esittämisvelvollisuus

Ajokortti, väliaikainen ajokortti, tilapäinen ajokortti, kansainvälinen ajokortti, opetuslupa, moottoripyörän harjoituslupa, muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa annettu mopon ajolupa, liikenneopettajalupa, opetusharjoittelulupa ja kuljettajantutkintotodistus on pidettävä ajettaessa mukana ja vaadittaessa esitettävä poliisimiehelle taikka muulle liikenteen valvontaan liittyvässä virkatehtävässä toimivalle tulli- ja rajavartiomiehelle sekä tieliikennelain 97 §:ssä tarkoitettulle liikenne- ja viestintäministeriön tai Liikenne- ja viestintäviraston liikennettä valvomaan määräämälle.

Jos ajoneuvon kuljettajalla ei ole mukanaan vaadittavaa ajokorttia, mutta hänen henkilöllisyytensä on todettu eikä ole syytä otaksua, ettei hänellä ole ajo-oikeutta, poliisimies voi sallia ajon jatkamisen. Tällöin kuljettaja voidaan kuitenkin velvoittaa esittämään ajokortti poliisille määrääjassa. Vastaavasti voidaan menetellä, jos kuljettajalta puuttuu muu 1 momentissa tarkoitettu asiakirja.

34 §

Ajo-opetuksen ja ajoharjoittelun luvanvaraisuus

Ajo-opetukseen ja ajoharjoittelun ohjaamiseen liikenteessä ajokorttia varten, vaaditaan Liikenne- ja viestintäviraston myöntämä lupa (*opetuslupa*). Ajo-opetusta koskevat säännökset koskevat myös käsittelyopetusta, jollei toisin säädetä.

Autokoulun pitämiseen vaaditaan Liikenne- ja viestintäviraston myöntämä lupa (*autokoululupa*). Autokoululupa vaaditaan myös ammattimaiseen tai kaupalliseen ajo-opetuksen antamiseen tai ajoharjoittelun ohjaamiseen ajokorttia varten. Opetuslupa oikeuttaa muuhun kuin kaupalliseen tai ammattimaiseen ajo-opetuksen antamiseen ja ajoharjoittelun ohjaamiseen ajokorttia varten.

Ajamista moottoripyörällä moottoripyörän ajokortin suorittamista varten voi harjoitella Liikenne- ja viestintäviraston myöntämällä luvalla (*moottoripyörän harjoituslupa*).

35 §

Ryhmän 1 ajokorttia koskevat koulutusvaatimukset

Ryhmän 1 ajokorttia suorittavan, jolla ei ennestään ole tähän ryhmään kuuluvaa ajokorttia, on ajokortin luokasta riippumatta saatava koulutus, jolla annetaan perustiedot liikennejärjestelmästä, liikenteen vuorovaikutteisuudesta ja riskeistä, eri tienkäyttäjärühmien turvallisuuteen liittyvistä tekijöistä, moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettamiseen

liittyvistä vastuista ja velvollisuuksista sekä muista turvallisen ja ympäristön huomioon ottavan ajotavan vaatimuksista. Koulutus saadaan antaa teoriaopetuksena.

Auton B-luokan ajokorttia suorittavan on ennen kuljettajantutkintoa saatava koulutus, jolla lisätään valmiuksia vaikeissa olosuhteissa ajamisessa ja tuetaan muutenkin sääntöjä noudattavan turvallisen ja vastuullisen ajotavan omaksumista. Koulutuksessa on erityisesti vahvistettava valmiuksia tunnistaa ja välttää liikenteen vaaratilanteita ja tekijöitä, jotka kuljettajan ajokykyä heikentämällä voivat lisätä onnettomuusriskiä. Koulutukseen on sisällytettävä opetusta pimeällä ja liukkaalla ajamiseen liittyvien erityispiirteiden ja riskien tunnistamisesta, kuten tienpinnan liukkauden vaikutuksesta ajoneuvon hallintaan sekä ajonopeuden, turvallisuusvälin ja oikean havainnoinnin merkityksestä kuljettajan toimintamahdollisuuksiin ja nopeuden vaikutuksista jarrutusmatkaan ja ajoneuvon hallittavuuteen. Liukkaalla ajamisen ajo-opetus voidaan toteuttaa myös järjestettyinä ajamisen näyttöinä ja harjoituksina, jolloin ne on toteutettava ajoharjoitteluradalla tai muulla vastaavalla alueella, jota ei käytetä yleiseen liikenteeseen. Koulutuksen kesto on kahdeksan tuntia ja siihen on sisällytettävä teoriaopetusta ja ajo-opetusta, joka voidaan osin antaa simulaattorilla.

Moottoripyörän ensimmäisen ajokortin ja auton B-luokan ajokortin suorittamisen edellytyksenä on, että ajokorttia suorittava on saanut ajo-opetusta.

Moottoripyörän ajokorttiluokkaa voidaan korottaa välittömästi ylempään moottoripyörän ajokorttiluokkaan suorittamalla koulutus tai ajokoe, jos ajo-oikeus suoritettavaa ajokorttia välittömästi alempaan luokkaan on saatu vähintään kaksi vuotta aikaisemmin.

Edellä 1, 2 ja 4 momentissa tarkoitettua koulutuksen antamiseen vaaditaan autokoululupa. Autokoululupavaatimuksesta poiketen Liikenne- ja viestintävirasto voi hyväksyä mainitun koulutuksen antamiseen myös muita liikenneturvallisuusalan toimijoita, joilla on koulutukseen tarvittava alan tuntemus ja osaaminen sekä koulutuskokemus. Ilman autokoululupaa ja erillistä hyväksymistä voidaan 1 momentissa tarkoitettu koulutus antaa peruskoulussa ja toisen asteen koulutuksessa koulutuksen sisältöä ja toteutusta koskevien vaatimusten mukaisesti. Tässä momentissa tarkoitettuihin koulutuksen antajiin sovelletaan autokoulun valvontaa koskevia säännöksiä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettua koulutuksesta ja sen antamisen vaatimuksista, koulutuksen ja ajo-opetuksen määristä sekä autokoululuvontaa koskevista poikkeuksista 4 momentissa tarkoitettujen muiden kuin autokoululuvalla toimivien koulutuksenantajien kohdalla. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä koulutuksen sisällöstä ja käytännön toteutuksesta sekä määräykset ulkomailla saadun 2 tai 3 momentissa tarkoitettua koulutusta vastaavan koulutuksen hyväksi lukemisesta.

36 §

Kuljettajaopetus ryhmän 2 ajokorttia varten

Ryhmän 2 ajokorttia varten annettavaan kuljettajaopetukseen on sisällytettävä opetusta ajoneuvon erityispiirteiden mukaisesti sen oikeasta käyttötavasta, käsittelystä ja kuljettamisesta liikennesääntöjä noudattaen erilaisissa liikennetilanteissa ja ympäristöissä turvalisesti, taloudellisesti, ekologisesti ja joustavasti. Koulutukseen on sisällytettävä myös onnettomuuspaikalla toimimiseen tarvittava ensiapukoulutus ja liikenteen vaaratilanteiden tunnistamista ja välttämistä koskeva ennakoivan ajamisen opetus.

Kuljettajaopetukseen on sisällytettävä luokakohtainen teoria- ja ajo-opetus ja opetuksessa on noudatettava Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymää opetussuunnitelmaa. Opetus voidaan antaa ajokorttia suorittavalla olevaa ryhmän 2 ajokorttia tai kuorma- tai linja-auton kuljettajan ammattipätevyyttä täydentävänä opetuksena.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää opetuksen vähimmäismääristä ja antaa tarkempia säännöksiä opetussuunnitelman, ammattipätevyyden ja opetuksen toteuttamisen

vaatimuksista. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä opetuksen sisällöstä ja käytännön toteutuksesta sekä ulkomailla saadun vastaavan koulutuksen hyväksi lukemisesta.

37 §

Uuden kuljettajan ajokieltoon määräämiseen liittyvä koulutus ja ajokortin palauttaminen ajokiellon jälkeen

Jos kuljettaja määrätään auton ensimmäisen ajo-oikeuden saamista seuraavan kahden vuoden aikana tehdyistä liikennerikoksista tai toistuvista liikennerikkomuksista ajokieltoon, ajokortin palauttamisen edellytyksenä ajokiellon päättymisen jälkeen on, että hän on saanut riskikäyttäytymistä ja sen vaikutuksia liikenneturvallisuuksiin käsittelevän lisäkoulutuksen. Säännöstä sovelletaan myös moottoripyörän ajo-oikeuden haltijaan, jolla ei ole auton ajo-oikeutta, kahden vuoden ajan moottoripyörän ensimmäisen ajo-oikeuden saamisesta. Jos tässä momentissa tarkoitettut seuranta-ajat ovat päällekkäiset tai seuraavat toista keskeytyksettä, seuranta-aikoja pidetään yhtenä seurantajaksona.

Ajokortin palauttamisen edellytyksenä 1 momentissa tarkoitettun ajokiellon jälkeen on, että ajokieltoon määrätty esittää todistuksen 1 momentissa tarkoitettun koulutuksen saamisesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun koulutuksen antamiseen vaaditaan autokoululupa. Liikenne- ja viestintävirasto voi hyväksyä koulutuksen antamiseen myös muita liikenneturvallisuuksien tai muun alan toimijoita, joilla on koulutukseen tarvittava liikenneturvallisuuksien tuntemus ja osaaminen sekä koulutuskokemus. Koulutuksen valvontaan sovelletaan autokoulun valvontaa koskevia säännöksiä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä koulutuksesta ja sen määrästä sekä säännökset autokouluvalvontaa koskevista poikkeuksista 3 momentissa tarkoitettujen muiden kuin autokoululuvalla toimivien koulutuksen antajien kohdalla. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkemmat määräykset opetuksen sisällöstä ja käytännön toteutuksesta.

38 §

Ajo-opetuksen ja ajoharjoittelun aloittamisen vähimmäisikä

Ajokorttia suorittavan ajo-opetus ja ajoharjoittelu saadaan aloittaa B-luokassa aikaisintaan kaksi vuotta ja muissa luokissa aikaisintaan kuusi kuukautta ennen vaadittavan vähimmäisiän täyttymistä. Ajo-opetus ja ajoharjoittelu liikenteessä saadaan kuitenkin aloittaa vasta, kun ajokorttia suorittava on täyttänyt 15 vuotta.

Oppilas, joka on kuorma- ja linja-auton kuljettajan tehtävissä toimimiseen suunnatussa Opetushallituksen valvonnassa tapahtuvassa ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa, saadaan kuitenkin ottaa tämän koulutuksen yhteydessä annettavaan ryhmään 2 kuuluvan ajokortin saamiseen tähtäävään kuljettajaopetukseen B-luokan ajokorttia vaatimatta sinä vuonna, jona hän täyttää 16 vuotta. Ajo-opetusta liikenteessä saadaan antaa B-luokassa, kun oppilas on täyttänyt 16 vuotta ja kuorma- tai linja-autolla, kun oppilas on täyttänyt 17 vuotta. Linja-autolla ajo-opetusta liikenteessä annettaessa oppilaalla on oltava B-luokan ajo-oikeus ja E-luokan yhdistelmällä ajo-opetusta liikenteessä annettaessa oppilaalla on oltava vetoauton kuljettamiseen oikeuttava ajo-oikeus.

Ajo-opetuksen ja ajoharjoittelun aloittamisen edellytyksenä E-luokassa on, että ajokorttia suorittavalla on vetoauton ajo-oikeus.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ajo-opetuksen ja ajoharjoittelun aloittamisen vaatimuksista.

40 §

Opetuksessa ja ajoharjoittelussa käytettävät ajoneuvot ja muut opetusvälineet

Ajo-opetuksessa ja ajoharjoittelussa käytettävän ajoneuvon on täytettävä suoritettavan ajokortin luokkaa, ja AM-luokassa ajoneuvon luokkaa, koskevat vaatimukset ja siinä on tarvittaessa oltava erillinen ajoneuvon käyttöjarruun vaikuttava poljin opettajaa tai ajoharjoittelussa ajoharjoittelua ohjaavaa varten.

Ajo-opetuksessa ja muussa koulutuksessa voidaan käyttää myös simulaattoreita ja muita opetusvälineitä, joiden on vastattava suoritettavan ajokortin luokkaa koskevia vaatimuksia. Ryhmän 2 opetuksessa käytettävän opetusmateriaalin on vastattava opetuksessa noudatettavaa opetussuunnitelmaa.

Jos ajo-opetusta ja muuta koulutusta annetaan teknisen käyttöyhteyden avulla, käyttöyhteyden on mahdollistettava oppilaan henkilöllisyyden toteaminen luotettavasti sekä reaaliaikainen vuorovaikutus opettajan ja oppilaan välillä koko oppitunnin ajan.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset ajoneuvoista ja muista tässä pykälässä tarkoitetuista opetusvälineistä ja niiden käytöstä ajo-opetuksessa ja muussa koulutuksessa sekä poikkeuksista poljinvaatimukseen. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa määräykset muiden opetusvälineiden kuin ajoneuvojen teknisistä vaatimuksista.

41 §

Ajo-opetuksen ja ajoharjoittelun toteuttaminen

Ajo-opetuksessa ja ajoharjoittelussa opettaja tai ajoharjoittelua ohjaava, joka 39 §:n mukaan katsotaan ajoneuvon kuljettajaksi, vastaa siitä, että ajokorttia suorittavalla on tarvittava ajoneuvon käsittelytaito ja muu osaaminen. Ensimmäistä ajokorttia suorittaessa ajo-opetuksen ja ajoharjoittelun tapahtuessa opetusluvan nojalla todistus 35 §:n 1 momentissa tarkoitettujen koulutuksen suorittamisesta on pidettävä ajettaessa mukana ja vaadittaessa esitettävä 32 §:n 1 momentissa tarkoitettulle henkilölle.

B-, C1- ja C-luokan ajo-opetuksessa opettajan tai ajoharjoittelussa harjoittelua ohjaavan on istuttava oppilaan vieressä. Sama koskee ajo-opetusta ja ajoharjoittelua kevyellä nelipyörällä taikka traktorilla, jos istuinpaikat ajoneuvossa ovat vierekkäin.

Mopolla ja moottoripyörällä, traktorilla sekä kevyellä nelipyörällä, jossa istuimet ovat peräkkäin, ajo-opetusta annettaessa ja ajoharjoittelua ohjattaessa ajokorttia suorittavalla on oltava laitteet ajo-ohjeiden vastaanottamista varten ja kuljettajan suojaamiseksi tarkoitettut ajovarusteet. Vaatimus ajo-ohjeiden vastaanottamiseen tarvittavista laitteista koskee myös ajo-opetusta ja ajoharjoittelua T-luokan ajoneuvolla, jos opettajalle ei ole istuinpaikkaa ajoneuvossa tai istuimet ovat peräkkäin.

Jos ajo-opetukseen tai ajoharjoitteluun käytetään simulaattoria eikä opettaja ole samassa tilassa ajokorttia suorittavan kanssa, opetus on annettava säädetyt vaatimukset täyttävän teknisen käyttöyhteyden avulla.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkemmat määräykset ajo-opetuksen ja ajoharjoittelun toteuttamisesta ajoneuvoja, simulaattoreita ja muita opetusvälineitä käytettäessä sekä ajo-ohjeiden vastaanottamiseen tarvittavista laitteista ja kuljettajan ajovarusteista.

47 §

Moottoripyörän harjoitusluvan myöntäminen

Moottoripyörän harjoitusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että:

- 1) hakijalla on voimassa oleva ajokorttilupa;
- 2) hakija on saanut 35 §:n 1 momentissa tarkoitettujen ensimmäisen ajokortin suorittamiseen liittyvän koulutuksen ja mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettujen ajo-opetuksen;

3) hakija on suorittanut hyväksytysti suoritettavan ajokortin luokkaa vastaavan teoria-kokeen;

4) hakija on suorittanut hyväksytysti suoritettavan ajokortin luokkaa vastaavan moottoripyörän käsittelykokeen;

5) hakija ei ole ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa eikä ole lupapäätöstä edeltäneen viiden vuoden aikana ollut ajokiellossa.

Alle 18-vuotiaalle myönnettävän harjoitusluvan edellytyksenä olevasta huoltajan suostumuksesta säädetään 46 §:n 2 momentissa.

Jos hakijalla on ollut moottoripyörän ajokortti vähintään kaksi vuotta suoritettavaa moottoripyörän ajokorttia välittömästi alemmassa luokassa, harjoitusluvan myöntämiseksi ei vaadita 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua teoriakoetta.

Harjoituslupa on merkittävä harjoittelija ja suoritettavan ajokortin luokka. Harjoituslupa myönnetään enintään kolmeksi kuukaudeksi ja se voidaan antaa ehdoin ja rajoituksin. Uutta lupaa ei saa myöntää ilman painavaa syytä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua käsittelykokeesta.

50 §

Kokeilulupa

Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää luvan ryhmän 2 kuljettajaopetuksen kehittämiseksi tarpeellisen kokeilun järjestämiseen. Kokeilussa voidaan poiketa tässä laissa säädetystä kuljettajaopetuksen määrästä ja toteutusta koskevista vaatimuksista. Kokeilussa annettavan kuljettajaopetuksen tulee olla tavoitteiltaan ja sisällöltään sellainen, että kokeiluun osallistuva oppilas saa tässä laissa tarkoitetut kuljettajan valmiudet eikä hänen oikeuksiaan vaaranneta kokeilulla. Kokeilu toteutetaan Liikenne- ja viestintäviraston valvonnassa, ja siinä on noudatettava Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymää kokeilusuunnitelmaa sekä sen määrittämiä ehtoja ja rajoituksia.

52 §

Kuljettajantutkinnon tarkoitus ja sisältö

Kuljettajantutkinnon tarkoituksena on varmistaa, että ajokorttia suorittavalla on tarvittavat tiedot ja käytännön ajotaito toimia vastuullisena kuljettajana itsenäisesti ja turvallisesti erilaisissa liikennetilanteissa ottaen huomioon myös sosiaalisuuden ja ekologisuuden vaatimukset.

Kuljettajantutkinnossa on monipuolisesti arvioitava ajokorttia suorittavan kykyä:

1) kuljettaa ajoneuvoa erilaisissa liikenneympäristöissä ja -tilanteissa liikennesääntöjen mukaisesti ja ajoneuvon erityispiirteet huomioon ottaen turvallisesti, sujuvasti, ekologisesti ja vaaratilanteita aiheuttamatta;

2) osoittaa vastuullisuutta muita tienkäyttäjiä ja ympäristöä kohtaan;

3) tunnistaa liikenteen vaaratilanteita ja ajonopeuksien, keliolosuhteiden ja erilaisten kuljettajan ajokykyyn vaikuttavien tekijöiden, kuten tunnetilojen, ajoseuran, päihteiden ja lääkkeiden käytön, väsymyksen, näkökyvyn ja terveydentilan, vaikutuksen onnettomuusriskin lisääntymiseen;

4) havaita ajoneuvon toimintaan ja turvallisuuteen olennaisesti vaikuttavia vikoja ja puutteita ja toimia muutenkin vaaratilanteiden välttämisen edellyttämällä tavalla.

Kuljettajantutkinnon on täytettävä ajokorttidirektiivin liitteessä II säädetty vähimmäisvaatimukset. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kuljettajantutkinnon sisällöstä.

Kuljettajantutkinnon rakenne ja toteuttaminen

Kuljettajantutkintoon sisältyy teoriakoe ja ajokoe. Ajokokeeseen voi sisältyä erillinen käsittelykoe. Mopon ajokorttia suoritettaessa ajokokeeseen sisältyy pelkästään käsittelykoe. T-luokassa suoritetaan vain teoriakoe. Tutkinnossa, joka suoritetaan moottoripyörän ajokorttiluokan korottamiseksi 35 §:n 4 momentissa tarkoitetussa tapauksessa tai 7 §:n 4 momentissa tarkoitetun B-luokan ajoneuvoyhdistelmän ajo-oikeuden saamiseksi, suoritetaan vain ajokoe.

Ajokokeen suorittamisen edellytyksenä on, että ajokortin luokkaa ja AM-luokassa ajoneuvon luokkaa vastaava teoriakoe on suoritettu. Teoriakoe suoritetaan Liikenne- ja viestintäviraston aineistoa käyttäen.

Ajokokeessa käytettävän ajoneuvon on täytettävä tutkinnon luokkaa vastaavat vaatimukset ja siinä on tarvittaessa oltava ajokokeen vastaanottajaa varten ajoneuvon käyttöjarruun vaikuttava poljin. Tutkinnon suorittajan on hankittava käytettäväksi ajokokeessa tarvittava ajoneuvo. Ajokokeen aikana hänet katsotaan kuljettajaksi.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan säännökset ajokokeen kestosta sekä ajokokeen vastaanottamisesta ja poikkeuksista poljinvaatimukseen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä teoriakokeesta, tutkintoajoneuvoista ja muista kuljettajantutkinnon vaatimuksista. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä teoriakokeiden, ajokokeiden ja käsittelykokeiden sisällöstä ja käytännön toteutuksesta.

Muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu ajokortti ja muu mopon ajolupa tai kuljetusoikeus

Muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa annettu ajokortti oikeuttaa kuljettamaan sellaista moottorikäyttöistä ajoneuvoa tai ajoneuvoyhdistelmää, jonka luokkaa vastaava yhdenmukaistettu luokkatunnus sisältyy ajokorttiin ja jonka 5 §:n mukaisen ikävaatimuksen ajokortin haltija täyttää. Ajo-oikeuden laajuudesta on voimassa, mitä 7 §:ssä säädetään, jollei ajokorttien vastavuoroisesta tunnustamisesta muuta johdu, ja kuljettajan ajoterveydentilan valvonnasta, mitä 20 ja 21 §:ssä säädetään. Mitä tässä momentissa säädetään, koskee myös Islannissa, Norjassa, Ruotsissa ja Tanskassa annettua väliaikaista ajokorttia. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokorttidirektiivin 13 artiklan soveltamiseen liittyvästä Euroopan komission saavutettuja oikeuksia koskevasta vastaavuuspäätöksestä seuraavasta vastavuoroisesta tunnustamisesta.

Ajo-oikeutta ei ole eikä ajokorttia hyväksytä, jos:

1) ajokortin haltija on ajokiellossa Suomessa tai jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa tai jos ajokorttia on muuten rajoitettu tai se on poistettu tai määrääjäksi peruutettu jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa;

2) ajokortti on vaihdettu suomalaiseen ajokorttiin tai jonkin muun EU- tai ETA-valtion ajokorttiin;

3) EU- tai ETA-valtiossa annetun ajokortin haltija asuu vakinaisesti Suomessa ja ajokortti on siihen tehdyn merkinnän mukaan vaihdettu uutta kuljettajantutkintoa suorittamatta sellaisessa valtiossa annetun ajokortin perusteella, joka ei ole Suomessa voimassa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun muun ajokortin kuin väliaikaisen ajokortin vaihtamiseen ja uudistamiseen sovelletaan ajokorttilupaa sekä ajokortin luovuttamista ja uudistamista koskevia säännöksiä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu ajokortti väliaikaista ajokorttia lukuun ottamatta on kadonnut, anastettu tai tuhoutunut, annetaan hakemuksesta Suomessa vakinaisesti asuvalle tai täällä vähintään kuusi kuukautta opiskelleelle haltijalle ajokorttiluvan hakemista koskevia säännöksiä noudattaen vastaava uusi ajokortti. Hakemuksessa on ilmoitettava syy ajokortin hakemiselle. Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava ajokortin myöntä-

neelle viranomaiselle ajokortin korvaamisesta suomalaisella ajokortilla. Jos ajokortti löytyy myöhemmin, se on luovutettava Liikenne- ja viestintävirastolle kortin myöntäneelle viranomaiselle palauttamista varten.

Mitä tässä pykälässä säädetään ajokortista, sovelletaan myös muussa EU- tai ETA-valtiossa annetun mopon ajoluvan kelpoisuuteen lukuun ottamatta mopon ajokorttia. Kuljettajan on täytettävä tässä laissa säädetty mopon kuljettamista koskevat ikävaatimukset. Kevyen nelipyörän kuljettamiseksi vaaditaan AM-luokan tai muu vastaava kevyen nelipyörän kuljettamiseen oikeuttava ajokortti. AM-luokan ajokorttia vaihdettaessa ajokortti annetaan ilman 6 §:n 3 momentin 1 kohdassa ja 7 §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja merkintöjä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä momentissa tarkoitettun mopon ajoluvan vaatimuksista.

EU- ja ETA-valtioissa annettujen ajokorttien vastavuoroiseen tunnustamiseen liittyvä ajo-oikeuksia, ajokortteja sekä niihin liittyviä tietoja ja toimenpiteitä koskeva tietojenvaihto toteutetaan liikenneasioiden rekisteristä Euroopan unionin ajokorttiverkostoa käytäen.

61 §

Muu ulkomainen ajokortti

Muu kuin 59 tai 60 §:ssä tarkoitettu Suomen tunnustamassa valtiossa myönnetty A1-, A2-, A- tai B-luokkaa vastaava kansallinen ajokortti hyväksytään ajamiseen Suomessa, jos:

- 1) ajokortin haltijan vakinainen asuinpaikka ei ajokorttia myönnettäessä ollut Suomessa;
- 2) kansallisen ajokortin malli ja ajokortin sisältämä ajo-oikeus vastaa 59 tai 60 §:ssä tarkoitettua ajokorttia tai, kansallisen ajokortin tiedot on merkitty latinalaisin kirjaimin ja ajokortista käy ilmi sen sisältämä oikeus eri ajoneuvojen kuljettamiseen taikka kansallisen ajokortin lisäksi esitetään auktorisoidun kääntäjän tai muun luotettavan tahon käännös ajokortista ja sen sisältämästä ajo-oikeudesta suomen, ruotsin, norjan, tanskan, englannin, saksan tai ranskan kielellä;
- 3) ajokortin mukana on kuvallinen henkilöllisyysasiakirja, jos ajokortissa ei ole haltijan valokuvaa;
- 4) ajokortin haltija täyttää ajokortin luokkaa vastaavat ikävaatimukset ja terveystaamukset;
- 5) ajokortti on voimassa sen myöntäneessä valtiossa.

Ajokortti hyväksytään ajamiseen Suomessa muualla kuin Ahvenanmaalla yhden vuoden ajan ajokortin haltijan maahantulosta taikka, jos hänet on merkitty väestörekisteriin, väestörekisteriin merkitsemisestä. Hyväksymisen edellytyksenä on, että ajokortti on voimassa eikä muuta syytä ajokortin kelpoisuuden lakkaamiseen aikaisemmin ole. Kuljettajan ajoterveydentilan valvontaan sovelletaan, mitä 20 ja 21 §:ssä säädetään.

Liikenne- ja viestintävirasto voi ulkoministeriön antaman todistuksen mukaisesti myöntää hakemuksesta ajokorttiluvan ulkomaista ajokorttia vastaavan ajokortin saamiseksi Suomessa ja luovuttaa ajokortin 24 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaisesti uutta kuljettajantutkintoa vaatimatta ulkovallan Suomessa toimivan diplomaattisen edustuston, lähetetyn konsulin johtaman konsulaatin tai kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevan toimipaikan henkilökuntaan kuuluvalla ulkomaalaiselle, joka on saapunut tätä tehtävää varten Suomeen ja tällaisen henkilön perheenjäsenelle.

Edellä 3 momentissa tarkoitettun ulkomaisen ajokortin perusteella annettavaan ajokorttiin on merkittävä valtio, jonka myöntämän ajokortin perusteella se on annettu. Mitä tässä pykälässä säädetään muun ulkomaisen ajokortin kelpoisuudesta ja hyväksymisestä Suomessa, ei koske ajokortin kelpoisuutta ja hyväksymistä Ahvenanmaalla.

62 §

Velvollisuus ajokortin luovuttamiseen sen vaihtamisen yhteydessä

Jos 59–61 §:ssä tarkoitettu ulkomailla annettu ajokortti vaihdetaan suomalaiseen ajokorttiin, ulkomailla annettu ajokortti on luovutettava Liikenne- ja viestintävirastolle. Tämä koskee myös 59 §:ssä tarkoitettua ajokorttia, joka uudistetaan tämän lain mukaisesti.

Liikenne- ja viestintäviraston on palautettava EU- ja ETA-valtiossa annettu ajokortti ajokortin myöntäjälle ja samalla on ilmoitettava syy ajokortin palauttamiseen.

Muu kuin 2 momentissa tarkoitettu ulkomainen ajokortti palautetaan pyynnöstä haltijalle hänen muuttaessaan maasta ja luovuttaessaan vastaavasti suomalaisen ajokortin Liikenne- ja viestintävirastolle. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää muun ulkomaisen ajokortin palauttamisesta 2 momentin mukaisesti ajokortin myöntäjälle.

63 §

Tilapäinen ajokortti

Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää Suomessa ajamaan oikeuttavan tilapäisen ajokortin 60 §:ssä tarkoitetun kansallisen ajokortin haltijalle, jos kysymyksessä on:

1) turvapaikan hakija, jonka oleskelulupa-asian käsittely on kesken 60 §:n 3 momentissa säädetyn määräajan umpeutuessa; tai

2) ajokortin aitouden, voimassaolon tai muun kelpoisuuden selvittäminen tai muu vastaava syy, joka estää ajokortin käyttämisen.

Ajokorttilupa tilapäisen ajokortin antamiseksi saadaan myöntää 12 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyn vakinaista asuinpaikkaa koskevan vaatimuksen estämättä ja ajokortti luovuttaa uutta kuljettajantutkintoa vaatimatta.

Tilapäinen ajokortti annetaan määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, kuitenkin enintään niin pitkäksi aikaa kuin alkuperäinen ajokortti on voimassa. Tilapäisen ajokortin voimassaoloa voidaan jatkaa, jos alkuperäinen ajokortti on voimassa. Alkuperäinen ajokortti on tilapäisen ajokortin luovuttamisen yhteydessä otettava Liikenne- ja viestintäviraston haltuun vain, jos se on tarpeen 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta syystä.

Tilapäinen ajokortti on pidettävä ajettaessa mukana yhdessä alkuperäisen ajokortin kanssa, jos tilapäisessä ajokortissa ei ole merkintää alkuperäisen ajokortin ottamisesta Liikenne- ja viestintäviraston haltuun.

65 §

Ajokielttoon määrääminen toistuvien rikkomusten perusteella

Liikenne- ja viestintävirasto lähettää ajo-oikeuden haltijalle liikenneasioiden rekisterin tietojen perusteella muistutuksen tässä pykälässä tarkoitetun ajokiellon määräämisperusteista. Muistutus lähetetään siinä vaiheessa, kun seuraava 1 momentissa tarkoitettu teko johtaa poliisin ajokieltoharkintaan.

68 a §

Alkolukolla valvotun ajo-oikeuden voimaan saattaminen ja päättäminen

Poliisi asettaa valvottavalle ehdon alkolukon käytöstä ajoneuvoa kuljettaessa. Valvottavan on luovutettava ajokorttinsa poliisille ja haettava uutta alkolukkoehdon sisältävää ajokorttia Liikenne- ja viestintävirastolta. Poliisi voi antaa valvottavalle väliaikaisen ajokortin.

Ajo-oikeuden raukeaminen

Jos ajokielto on määrätty olemaan voimassa toistaiseksi, ajo-oikeus raukeaa viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei ajokieltoon määrätylle sitä ennen ole hakemuksesta palautettu ajokorttia.

Poliisi voi määrätä ajo-oikeuden raukeamaan tai rajoittaa sen laajuutta tämän lain nojalla poliisin toimivaltaan kuuluvan toimenpiteen yhteydessä. Sama toimivalta on Liikenne- ja viestintävirastolla ajo-oikeuden haltijan tekemän hakemuksen perusteella.

Opetustoiminnasta vastaava johtaja

Autokoulussa on oltava opetustoiminnasta vastaava johtaja, joka vastaa opetustoiminnan hoitamisesta säännösten ja lupaehtojen mukaisesti. Opetustoiminnasta vastaava johtaja ohjaa koulussa annettavaa opetusta, vastaa sen sisällöistä ja kehittämisestä ja opetuksessa noudatettavista opetussuunnitelmista.

Liikenne- ja viestintävirasto hyväksyy opetustoiminnasta vastaavaksi johtajaksi henkilön:

1) jolla on liikenneopettajalupa ja:

a) kelpoisuus B-luokan ajo-opetukseen ja vähintään yhden vuoden kokemus ajo-opetuksessa tähän luokkaan kuuluvalla ajoneuvolla, jos autokoululla on lupa ryhmään 1 kuuluvien luokkien koulutukseen;

b) A-luokan ajokortti ja vähintään yhden vuoden kokemus moottoripyörän ajo-opetuksessa, jos koulussa annetaan opetusta vain moottoripyörän ajokortin suorittamiseksi;

c) kelpoisuus C-luokan ajo-opetukseen ja vähintään yhden vuoden kokemus ryhmään 2 kuuluvan luokan ajo-opetuksessa autokoulussa tai ammatillisessa koulutuksessa ajokorttia varten annettavassa kuljettajaopetuksessa, jos autokoululla on lupa ryhmään 2 kuuluvien luokkien koulutukseen;

d) moottoripyörän tai mopon ajokortti ja vähintään yhden vuoden kokemus moottoripyörän tai mopon ajo-opetuksesta, jos koulussa annetaan opetusta vain mopon ajokortin suorittamiseksi;

2) joka on suorittanut liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon opetustoiminnan johtamista ja yrittäjyyttä koskevan tutkinnon osan;

3) jota ei törkeisiin tai toistuviin liikennesrikkeisiin taikka muihin rikkeisiin syyllistymisen perusteella tai muuten henkilönä ole katsottava ilmeisen sopimattomaksi toimimaan tehtävässä;

4) jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.

Opetustoiminnasta vastaavaa johtajaa ei pidetä tehtävänsä sopivana, jos:

1) hän on viiden viimeksi kuluneen vuoden aikana syyllistynyt rattijuopumukseen, törkeään rattijuopumukseen, törkeään liikenteen vaarantamiseen taikka osoittanut vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuudesta tai hän on ollut kohdassa tarkoitettuusta syystä ajokiellossa;

2) hänet on viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana muuten määrätty ajokieltoon toistuvista liikennesrikkeistä;

3) hänet on tuomittu vankeusrangaistukseen viimeksi kuluneiden viiden vuoden tai sakkorangaistukseen vähintään kolmasti viimeksi kuluneen vuoden aikana liikenne- tai ajoneuvoturvallisuutta, työsuhdetta, kirjanpitoa, ympäristönsuojelua tai muiden ammatillista vastuuta koskevien säännösten rikkomisesta ja teko tai teot osoittavat hänen olevan ilmeisen sopimaton toimimaan opetustoiminnasta vastaavana johtajana.

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna koulutusvaatimuksen täyttää myös hakija, jolla on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa (1384/2015) tarkoitettu pää-

tös muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta vastaavasta muussa EU- tai ETA-valtiossa suoritetusta kelpoisuudesta. Päätöksen tekee Liikenne- ja viestintävirasto.

79 §

Autokoululuvan hakeminen

Autokoululupaa haetaan Liikenne- ja viestintävirastolta. Hakemuksessa on:

- 1) ilmoitettava autokoulun päätoimipaikan sijaintikunta;
- 2) ilmoitettava ryhmä, johon kuuluvien luokkien opetukseen autokoululupaa haetaan;
- 3) ilmoitettava toiminimi ja mahdollisesti käytössä oleva yksi tai useampi aputoiminimi, jolla toimintaa harjoitetaan;
- 4) nimettävä opetustoiminnasta vastaava johtaja ja esitettävä selvitys tämän kelpoisuudesta;
- 5) toimitettava lisäksi muut lupaviranomaisen pyytämät tiedot, jotka tarvitaan hakemuksen käsittelemiseksi.

80 §

Autokoululuvan myöntäminen ja autokoulun valvontamaksu

Autokoululupa myönnetään olemaan voimassa toistaiseksi ja se oikeuttaa autokoulun pitämiseen koko maassa Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Lupaan merkitään ryhmä tai ryhmät, joihin kuuluvien ajokorttiluokkien opetukseen se oikeuttaa.

Autokoululupa voidaan myöntää ryhmään 1 tai 2 taikka molempiin ryhmiin kuuluvien ajokorttiluokkien koulutukseen. Ryhmän 1 autokoululupa voidaan rajoittaa vain 2- tai 3-pyöräisellä mopolla tai moottoripyörällä ajamiseksi annettavaan opetukseen.

Lupaan voidaan liittää toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen toiminnan ja sen valvonnan kannalta tarpeellisia opetuksen käytännön järjestämiseen liittyviä täydentäviä ehtoja ja rajoituksia.

Autokoululupaan liittyvistä lupatehtävistä, rekisterinpidosta, autokoulun valvonnasta ja muista viranomaistehtävistä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi autokoululuvan haltijalta peritään luvan myöntämisvuodesta lukien kalenterivuosittain autokoulun valvontamaksu, jonka suuruudesta säädetään Liikenne- ja viestintäviraston suoritteita koskevassa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa. Valvontamaksu on suoraan ulosottokelpoinen ja sen perimiseen sovelletaan verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettua lakia (706/2007).

Autokoululupaa koskeva hakemus raukeaa, jos sitä ei hakijasta johtuvasta syystä ole voitu käsitellä vuoden kuluessa hakemuksen saapumisesta.

81 §

Autokoulun valvonta

Liikenne- ja viestintävirasto vastaa autokoulujen valvonnasta. Se voi järjestää valvontaan liittyvät tehtävät kuljettajantutkintotoiminnan yhteydessä tai siitä erillään hoidettaviksi hankkimalla tarvittavat palvelut yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajilta noudattaen mitä kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetussa laissa säädetään kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä palvelutehtävänä.

Virasto voi käyttää valvonnassa apunaan kuljettajaopetus- ja tutkintojärjestelmään ja näitä koskeviin vaatimuksiin perehtynyttä asiantuntijaa. Tässä tehtävässä asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

Autokoululuvan haltijan on annettava salassapitosäännösten estämättä nähtäväksi valvonnassa tarvittavat asiakirjat, sallittava kuljettajaopetus- ja kuljettajantutkintojärjestelmään liittyvien tietojen tarkastaminen ja annettava muut valvontaa varten tarvittavat tiedot. Autokoulun toiminta on järjestettävä niin, että valvonnan toteuttamiseksi valvojilla on pääsy kaikkiin toiminnassa käytettäviin tiloihin ja ajoneuvoihin.

Autokoulussa on pidettävä kirjaa oppilaista ja opetuksesta annetuista opetustodistuksista. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä oppilaasta tehtävistä ilmoituksista ja oppilaskirjanpidosta.

82 §

Autokoulutoimintaa koskevat ilmoitukset

Autokoululuvan haltijan on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle:

1) opetustoiminnasta vastaavan johtajan vaihtumisesta ja ilmoitettava samalla uusi henkilö hyväksyttäväksi tehtävään kuukauden kuluessa siitä, kun opetustoiminnasta vastaava johtaja on lakannut hoitamasta tehtäviään;

2) autokoulun toiminnan lakkaamisesta kuukauden kuluessa toiminnan lakkaamisesta.

Jos autokoulun opetustoiminnasta vastaava johtaja on kuollut taikka äkillisen vakavan sairauden, tapaturman, irtisanoutumisen tai muun ennalta arvaamattoman tapahtuman vuoksi kykenemätön hoitamaan tehtäväänsä ja tehtävään ei ole heti esitettävissä henkilöä, joka täyttää 78 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädetyn vaatimuksen vastaavan johtajan opinnoista, luvanhaltija voi esittää tehtävään väliaikaisen johtajan, joka ei täytä tätä vaatimusta. Hyväksyminen voidaan antaa enintään kahdeksi vuodeksi.

Jos autokoululuvan haltija asetetaan konkurssiin, konkurssipesällä on oikeus jatkaa entisen luvan nojalla autokoulun pitämistä enintään yhden vuoden ajan konkurssiin asettamisesta. Konkurssipesän on viipymättä ilmoitettava konkurssiin asettamisesta ja siitä, käyttääkö se oikeutta hyväkseen. Opetustoiminnasta vastaavan johtajan tehtävistä vastaavat konkurssipesää hoitavat. Tehtäviä hoitavan on täytettävä opetustoiminnasta vastaavan johtajan kelpoisuusvaatimukset 78 §:n 2 momentin 2 kohtaa lukuun ottamatta.

Tieto hyväksytyistä muutoksista merkitään liikenneasioiden rekisteriin. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen tekemisestä.

88 §

Liikenneopettajalupa

Liikenneopettajalupa oikeuttaa kuljettajaopetuksen antamiseen B-luokan ajokorttia varten. Luvanhaltija voi antaa opetusta myös 4 §:n 1 momentin 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen AM-luokan ajoneuvojen ajokorttia varten.

Liikenneopettajaluvan myöntämisen edellytyksenä on, että:

1) hakija on täyttänyt 23 vuotta;

2) hakija on suorittanut liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon autokoulutoimintojen hoitamista ja liikenneopettajana toimimista koskevat pakolliset tutkinnon osat;

3) hakijalla on B-luokan ajo-oikeus, joka on ollut hänellä vähintään kolme vuotta;

4) hakija täyttää ryhmän 2 ajokorttiluvan terveysvaatimukset;

5) hakijaa ei henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella ole pidettävä liikenneopettajaksi sopimattomana;

6) hakija ei ole ajokiellossa.

Hakijaa ei ole pidettävä henkilökohtaisten ominaisuuksiensa takia sopivana liikenneopettajaksi, jos hän on:

1) viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana syylistynyt rattijuopumukseen, törkeään rattijuopumukseen, törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen tai sellaiseen rikoslain (39/1889) 23 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun tekoon, joka osoittaa vakavaa piittaamatto-

muutta liikenneturvallisuutta kohtaan, tai on tänä aikana ollut mainittujen tekojen johdosta ajokiellossa;

2) viimeksi kuluneen vuoden aikana muuten määrätty ajokieltoon tai hän on ollut ajokiellossa muihin liikennesyistä syyllistymisen perusteella;

3) viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana syyllistynyt henkeen tai terveyteen kohdistuvaan tai muuten väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen, seksuaalirikokseen tai muuhun vastaavaan rikokseen ja teko osoittaa hakijan olevan ilmeisen sopimaton toimimaan liikenneopettajana;

4) poliisin pitämästä rekisteristä ilmenevien tietojen perusteella muutoin toiminnallaan osoittanut olevansa elämäntavaltaan tai henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan ilmeisen sopimaton toimimaan liikenneopettajana.

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun koulutusvaatimuksen täyttää myös hakija, jolla on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa tarkoitettu päätös muussa EU- tai ETA-valtiossa saavutettua muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta. Päätöksen tekee Liikenne- ja viestintävirasto.

95 §

Muutoksenhaku

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan tässä laissa säädettyjä tehtäviä hoidettaessa annettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenne- ja viestintävirastolta. Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolaissa.

Liikenne- ja viestintäviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan ja muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Jos hakijalle myönnetään tässä laissa tarkoitettu ajokortti tai muu lupa hakemuksen mukaisesti ilman ajokorttiin tai muuhun lupaan asetettavia ehtoja tai rajoituksia, hakijalle ei ajokortin tai luvan lisäksi anneta muuta päätöstä eikä valitusosoitusta.

Poliisin tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Poliisin tämän lain nojalla tekemä päätös voidaan panna täytäntöön valituksen estämättä.

Hallinto-oikeuden päätökseen autokoululuvan peruuttamista ja liikenneopettajaluvan peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

97 §

Poikkeuslupa

Liikenne- ja viestintävirasto voi erityisistä syistä kokonaisharkinnan perusteella myöntää poikkeuksen B-luokan ajokorttilupaa ja ajokorttia koskevasta vähimmäisikävaatimuksesta. Erityisinä syinä hakijan ajokorttitarvetta arvioitaessa voidaan ottaa huomioon pitkät etäisyydet, käytettävissä olevat joukkoliikenneyhteydet ja mahdollisuudet niiden käyttöön sekä muut kulkuyhteyksiin liittyvät syyt, jotka ovat esteenä työssäkäyntiin, työharjoitteluun ja opiskeluun liittyvien tai muiden vastaavien välttämättömien matkojen tekemiseksi. Erityisiä kulkuyhteyksiin liittyviä syitä arvioitaessa voidaan ottaa huomioon myös ennalta arvaamattomat muutokset perheen tilanteessa sekä perheen toimentulon turvaamiseen ja välttämättömien asioiden hoitamiseen liittyvät tarpeet.

Poikkeuslupaa haetaan hakijan ja hänen huoltajansa yhteisellä hakemuksella. Poikkeuslupa saadaan myöntää aikaisintaan kolme kuukautta ennen kuin ajokorttia hakeva täyttää 17 vuotta. Kuljettajantutkintoon pääsyn vähimmäisikä on 17 vuotta.

Poikkeuslupapäätökseen voidaan liittää ehto kuljetuksista, joihin poikkeuslupa oikeuttaa ennen säädetyn vähimmäisikävaatimuksen täyttymistä. Poikkeuslupapäätös on pidettävä ajettaessa mukana ja pyydettyessä esitettävä poliisille tai muulle liikenteen valvojalle.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ikäpoikkeusluvan hakemisesta, hakemisessa käytettävistä lomakkeista ja hakemukseen tarvittavista liitteistä.

98 §

Kansainvälinen ajokortti

Tämän lain 60 §:n 1 momentissa tarkoitetun tieliikennettä koskevan Wienissä tai Genevessä tehdyn yleissopimuksen mukainen kansainvälinen ajokortti voidaan antaa henkilölle:

- 1) jolla on Suomessa tai muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu voimassa oleva ajokortti;
- 2) joka on täyttänyt 18 vuotta;
- 3) jolla on vakinainen asuinpaikka Suomessa tai, jos hänellä on suomalainen ajokortti, hänen vakinainen asuinpaikkansa on ulkomailla muussa kuin EU- tai ETA-valtiossa.

Kansainvälisen ajokortin vahvistaa Liikenne- ja viestintävirasto.

100 §

Lääkärintlausuntolomakkeiden vahvistaminen

Tässä laissa tarkoitettujen lääkärintlausuntojen, 20 §:n 3 momentissa tarkoitetun optikon lausunnon ja 21 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten kaavan, nuorison terveystodistusta lukuun ottamatta, vahvistaa Liikenne- ja viestintävirasto.

101 §

Ilmoitukset liikenneasioiden rekisteriin

Salassapitosäännösten estämättä poliisin on ilmoitettava liikenneasioiden rekisteriin tieto:

- 1) ajokortin ehtojen ja rajoitusten muutoksista;
- 2) ajokorttiluokan muutoksesta;
- 3) liikenneopettajaluvan peruuttamisesta;
- 4) ajokiellon ja väliaikaisen ajokiellon sekä muun ajo-oikeuteen kohdistuvan seuraamuksen määräämisestä, ajokortin palauttamisesta ajokiellon ja väliaikaisen ajokiellon päättymisen jälkeen sekä ajokortin poliisin haltuun saamisesta ja saamatta jäämisestä;
- 5) opetus- ja harjoitusluvan peruuttamisesta.

Salassapitosäännösten estämättä tuomioistuimen, syyttäjän ja poliisin on ilmoitettava liikenneasioiden rekisteriin tieto 64 §:ssä mainitun rikoksen johdosta määräämistään rangaistuksesta, ajokiellosta tai ajokieltovaatimuksen hylkäämisestä, alkolukolla valvottuun ajo-oikeuteen määräämisestä taikka ehdollisen ajokiellon täytäntöönpanosta. Muutoksenhaku- ja päätösilmoitusjärjestelmään, josta se välitetään liikenneasioiden rekisteriin.

Liikenne- ja viestintävirasto voi tämän pykälän 2 momenttia lukuun ottamatta antaa tarkempia määräyksiä tässä laissa tarkoitettujen rekisteri-ilmoitusten tekemisestä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

938/2018

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 2018

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner